

Подольничук О. А.
кандидат економічних наук, доцент факультету обліку та аудиту,
завідувач кафедри обліку та оподаткування в галузях економіки
Вінницького національного аграрного університету
м. Вінниця, Україна

ОБЛІКОВА ПОЛІТИКА ПОДАТКІВ ТА ЗБОРІВ

Система бухгалтерського обліку підприємства являє собою процес підготовки та відображення інформації про майновий і фінансовий стан.

Неодноразово доведено, що ефективна та раціональна організація бухгалтерського обліку розпочинається на підприємстві з формування його облікової політики [3, с. 103].

Питання розробки, формування, законодавчого та нормативного забезпечення, узагальнення облікової політики постійно знаходяться в полі зору науковців та практиків: Барановської Т.В., Житнього П.С., Жука В.М., Колос І.Ю., Лаханової Н.О., Сука Л.К., Щирби М.Т. та інших. Вагомі дослідження з питань облікової політики податків розкрито у працях Кубік В.Д., Кушніренко О.А., Нужної О.А., Улубієвої К.К., Шигун М.М. та інших. Наукові дослідження вчених дозволили встановити, що питанням формування та застосування облікової політики підприємств з метою оптимізації податкових платежів приділяється недостатня увага як з боку працівників бухгалтерської служби, так і з боку власників та органів управління підприємства [1]. Тому, справедливим є твердження, що проблеми облікової політики в частині обліку податків, зборів (платежів) залишаються мало вивченими та актуальними в період інтенсивного реформування податкової системи.

Наразі у літературі виділяють декілька варіантів закріплення обраного підприємством варіанту обчислення податків: у податковій політиці або в обліковій політиці [2, с. 176].

Однак, підтримуємо думку тих науковців, які стверджують, що з точки зору бухгалтерського обліку облікова політика є значно ширшою за податкову. Відповідно, положення податкової політики щодо обліку податкових розрахунків на підприємстві мають бути складовою загального Положення про облікову політику, а не окремим документом [5, с. 192]. Облікова політика повинна бути єдиною та враховувати вимоги різних користувачів облікової інформації [2, с. 176].

Варто відзначити, що облікова політика підприємства безумовно розробляється на основі положень (стандартів) бухгалтерського обліку та інших нормативно-правових актів у сфері бухгалтерського обліку та фінансової звітності. Проте, норми чинного податкового законодавства також є інструментом впливу на обліковий процес господарських операцій. Згідно Податкового кодексу України (ПКУ) для цілей оподаткування платники податків зобов'язані вести облік доходів, витрат та інших показників, пов'язаних із визначенням об'єктів оподаткування або податкових зобов'язань, на підставі

первинних документів, реєстрів бухгалтерського обліку, фінансової звітності, інших документів, пов'язаних з обчисленням і сплатою податків і зборів, ведення яких передбачено законодавством (ст. 44). Платникам податків забороняється формування показників податкової звітності, митних декларацій на підставі даних, не підтверджених значеними документами [4]. Тому, у світлі ПКУ очевидним є тісний взаємозв'язок фінансового обліку й обліку для цілей оподаткування, який має бути представлений в обліковій політиці платників податків.

Проведені дослідження [3, с. 106] дали можливість сформувати складові облікової політики податків та зборів (рис. 1).

Отже, в частині формування положень облікової політики розрахунків за податками, зборами та платежами найбільш вагомими є технічна і методологічна складові – саме вони передбачають можливі варіанти документування, обліку та звітності здійснюваних розрахунків, але з врахуванням норм ПКУ. Чим докладніше облікова політика визначатиме правила ведення обліку розрахунків за податками та зборами у кожному конкретному випадку, тим складніше заперечити правомірність їх застосування.

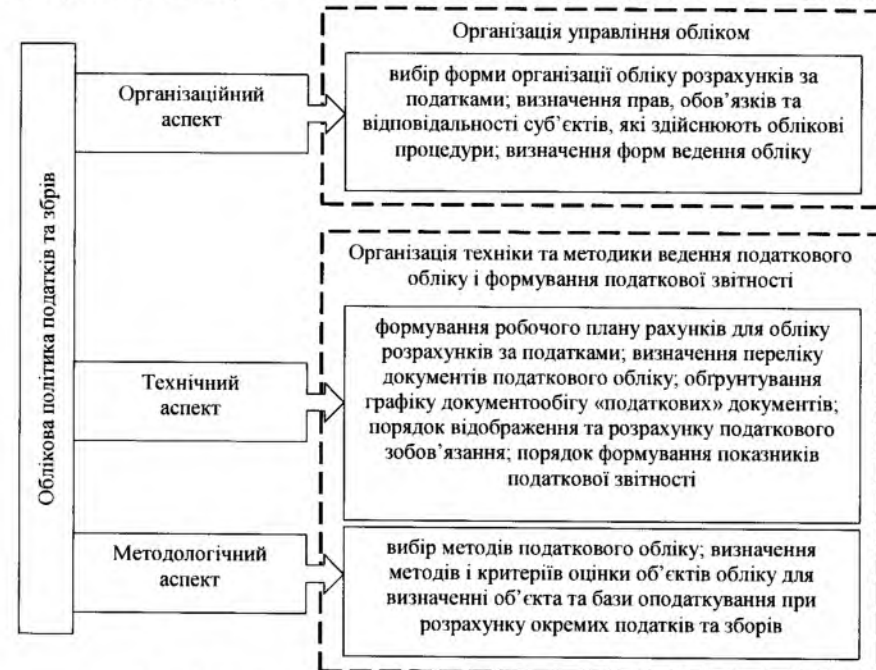

Рис. 1. Складові облікової політики податків та зборів

Джерело: сформовано автором

Таким чином, основною метою формування облікової політики податків та зборів є надання достовірної та неупередженої інформації про розрахунки сум податкового зобов'язання та об'єктивність сплати розрахованих сум податків до бюджету. Тому, платники податків повинні здійснювати ґрунтовний аналіз норм чинного законодавства, в т.ч. постійних змін до нього, та визначити доцільність обґрунтування певних складових облікової політики. Або ж здійснювати внесення змін до облікової політики в частині змін податкового законодавства. Все це сприятиме уникненню суперечливих ситуацій під час здійснення перевірки органами фіскальної служби.

Література:

1. Кубік В.Д. Проблеми формування облікової політики підприємства з метою оптимізації податкових платежів / В.Д. Кубік // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/3620/1> Проблеми формування облікової політики підприємств з метою оптимізації податкових платежів.pdf
2. Кушніренко О.А. Аспекти облікової політики та внутрішнього контролю розрахунків за податками на сільськогосподарських підприємствах / О.А. Кушніренко // Економічні науки. Серія «Облік і фінанси». Збірник наукових праць. Луцький національний технічний університет. Випуск 11(41). – Ч. 2. – Редкол.: відп. ред. д.е.н., професор Герасимчук З.В. – Луцьк, 2014. – 432 с.
3. Подолянчук О.А. Облікова політика та її вплив на доходи сільськогосподарських підприємств / О.А. Подолянчук // Економіка АПК. – 2008. – № 4. – С. 103-108.
4. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2755-17/paran256#n256>
5. Уллубієва К.К. Аспекти організації обліку розрахунків за ПДВ // Економіка промисловості – 2010. – № 4. – С. 191-194.

Ромашко О. М.

кандидат економічних наук,

доцент кафедри обліку і оподаткування

Київського національного торговельно-економічного університету
м. Київ, Україна

ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ ПІДПРИЄМСТВ МАЛОГО БІЗНЕСУ ЗА МІЖНАРОДНИМИ СТАНДАРТАМИ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

Важливим елементом економічної системи, без інформації якого про виробничу, фінансову і господарську діяльність підприємств неможливо приймати ефективні управлінські рішення є бухгалтерський облік. З врахуванням такої ролі обліку у системі управління та прийняття рішень, важливим є раціональна організація бухгалтерського обліку.

Як зазначає Сопко В.В., раціональна організація бухгалтерського обліку забезпечує удосконалення обробки інформації, розподіл робіт між персоналом бухгалтерської служби, наукову організацію праці виконавців [1].

Організація і ведення бухгалтерського обліку на підприємстві залежить від обраної облікової політики, яка розробляється індивідуально кожним підприємством і затверджується наказом керівника підприємства. На сьогодні, кожне підприємство, що належить до групи підприємств великого бізнесу, при розробці облікової політики залучає не тільки спеціалістів економічної служби підприємства, але й спеціалістів технічних та інших служб.

Деякі проблеми при формуванні облікової політики для ведення бухгалтерського обліку виникають у суб'єктів малого підприємництва. Це пояснюється тим, що підприємства малого бізнесу мають у штаті одного, двох облікових спеціалістів або спеціалістів, які працюють за договорами цивільно-правового характеру і надають послуги по веденню бухгалтерського обліку і складанню різних видів звітності.

При розробці облікової політики необхідно врахувати, що за рішенням засновників або керівників підприємства, бухгалтерський облік на таких підприємствах може бути організований у системі Міжнародних стандартів фінансової звітності.

Основним міжнародним стандартом у якому передбачена методика обліку та складання звітності суб'єктами малого підприємництва є Міжнародний стандарт фінансової звітності для малих та середніх підприємств. За цим стандартом до таких підприємств відносяться суб'єкти господарювання, які не є підзвітними громадськості та оприлюднюють фінансові звіти загального призначення для зовнішніх користувачів. Зовнішніми користувачами є, наприклад, власники, що не беруть участь в управлінні підприємством, існуючі та потенційні кредитори, а також кредитно-рейтингові агентства [2].

Прийняття стандарту стало важливим кроком руху світового економічного співтовариства до формування прозорої інформаційної бази діяльності господарюючих суб'єктів малого підприємництва. Практичне використання стандарту та удосконалення методики формування достовірних показників фінансової звітності суб'єктів малого підприємництва є найбільш перспективний шлях задоволення потреб зовнішніх користувачів, так як цей стандарт враховує інтереси інвесторів та національні особливості формування облікових даних.

Використання стандарту у практичній діяльності українських підприємств дасть можливість сформувати прозору та зрозумілу інформацію для користувачів усіх рівнів, залучити фінансові та кредитні ресурси для розвитку та розширення діяльності, за даними аналізу достовірної звітності накреслити шляхи оптимізації діяльності підприємства. Впровадження стандарту у практику українських підприємств має не лише економічне але й суспільне значення, оскільки достовірна інформація дозволяє приймати більш обґрунтовані рішення на рівні галузей та країни в цілому, забезпечує ефективне вкладення ресурсів для одержання кінцевих фінансових результатів.

Організація обліку за принципами МСФЗ є необхідною умовою залучення господарюючого суб'єкта до міжнародних ринків капіталу, що забезпечується його повною відкритістю перед інвесторами з питань обсягів фінансових